

Roņu un zvejas konflikts Baltijas jūrā

Roņi Baltijas jūrā

- Pagājušā gadsimta sākumā Baltijas jūrā dzīvoja ap 300 000 roņu
- Intensīvās medības un jūras ķīmiskais piesārņojums bija galvenie iemesli roņu populāciju dramatiskam samazinājumam
- Kopš 90.gadu sākuma roņu populācijas Baltijas jūrā atjaunojas
- Konfliktsituācija ar zvejniecību, no kā cieš kā zvejnieki, tā arī roņi

Roņi Baltijas jūrā

- **Plankumainais roņis**
- Galvenokārt izplatīts Atlantijas okeānā
- Baltijas jūrā tikai dienvidu daļā pie Zviedrijas un Dānijas krastiem, kopā ap 600 īpatņū
- Drošu ziņu par novērojumiem Latvijas ūdeņos nav

Roņi Baltijas jūrā

- **Pogainais ronis**
- Baltijas jūras ziemeļu daļa, Botnijas un Rīgas līči, 3 populācijas, kopā apmēram 6000 īpatņi
- Rīgas līcī galvenokārt centrālajā daļā

Roņi Baltijas jūrā

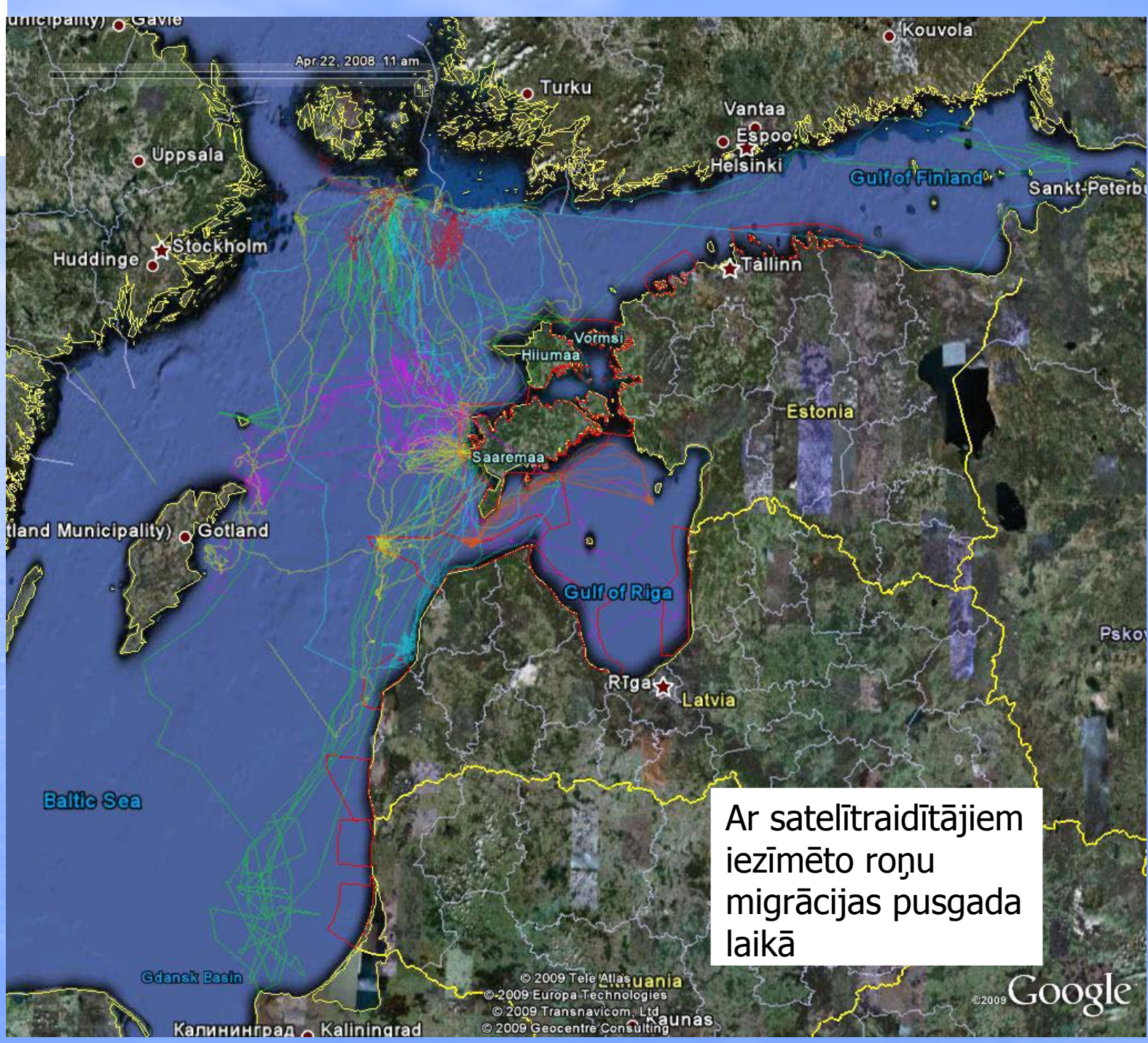
- **Pelēkais ronis**
- Baltijas jūras ziemeļu, rietumu un centrālā daļa, kopā apmēram 30000 īpatņi
- Galvenā suga, kas sastopama Latvijas piekrastē

Roņi Baltijas jūrā

- Pelēko roņu skaits palielinājies no 6000 īpatņiem 2000.gadā līdz 30000 roņiem 2011.gadā
- Pēc roņu pētnieku domām pelēko roņu populācija sasniegusi savu maksimumu
- Barojas tikai ar zivīm, galvenokārt ar reņģi, brētliņu, mencu, piekrastē arī pleksti, lašveidīgajām zivīm, lucīti u.c.
- Pieaudzis īpatnis apēd 7-10kg zivju dienā

Ar satelītraidītājiem
iezīmēto roņu
migrācijas pusgada
laikā

Roņu ietekme uz zveju

- Roņi ir inteliģenti plēsēji, kas spēj mācīties un pielāgoties dažādām situācijām
- Pierādīts, ka roņi zvejas rīkus jūrā atrod pēc stoderiem un arī dzirdot laivu motoru skaņu
- Atsevišķi īpatņi specializējas baroties pie zvejas rīkiem, jo šādi iegūt barību ir daudz vieglāk
- “Speciālistu” nošaušana vai pārvietošana problēmu neatrisina, to vietā nāk citi

Roņu ietekme uz zveju

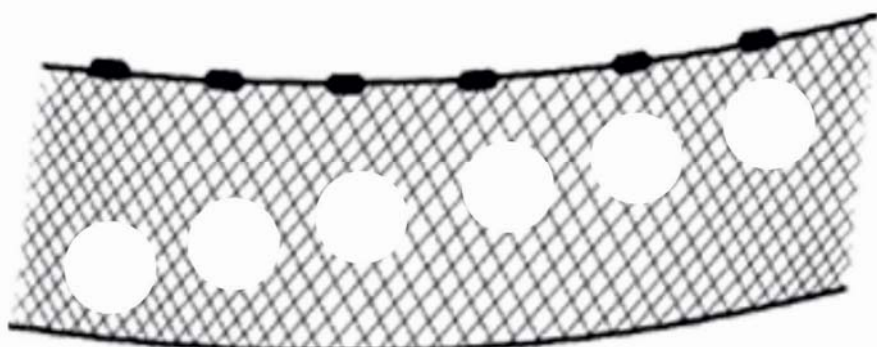
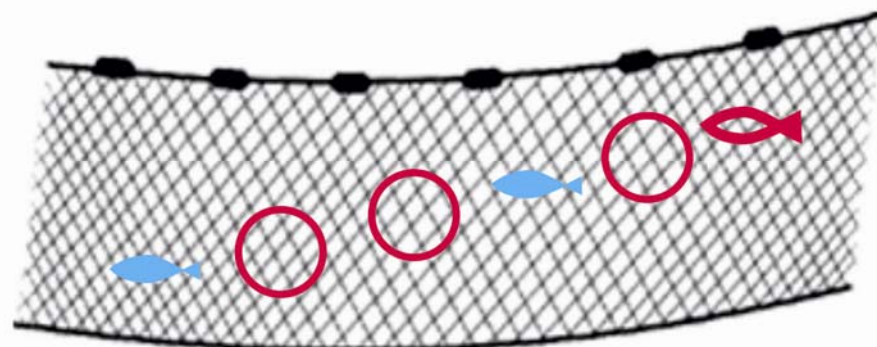
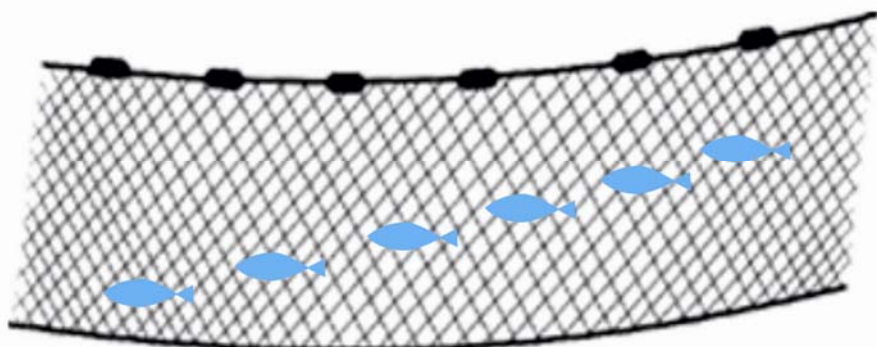
Roņu ietekme uz zveju

Kopējie roņu radītie zaudējumi piekrastes zvejā

Redzami tiešie zaudējumi	Sabojāts loms
	Saplēsti zvejas rīki
Neredzami tiešie zaudējumi	Pilnībā apēstās zivis
	No zvejas rīka aizbaidītās zivis
Netiešie zaudējumi dēļ roņu bojātiem zvejas rīkiem	Mazāks loms dēļ saplēsta zvejas rīka
	Jaunu murda, tīklu materiālu iegāde
	Laiks, kas jāpatērē labojot bojājumus
	Īsāks zvejas rīka kalpošanas laiks
Netiešie papildus zaudējumi	Lielāks laika un degvielas patēriņš biežāk pārbaudot zvejas rīkus
	Zaudētas zvejas iespējas roņu pārāk biežo traucējumu rezultātā

Roņu ietekme uz zveju

Neredzami bojājumi

Zivis, kas apēstas pilnībā,
neatstājot pēdas

Roņu ietekme uz zveju

- Mencu zvejā ar tīkliem uz katru bojāto zivi 4 zivis ir apēstas pilnībā
- Reņu zvejā ar tīkliem neredzamo bojājumu apmērs var būt 15-100%, vidēji ap 60% no kopējā loma
- Lašu, taimiņu, sīgu zvejā ar murdiem uz katru bojāto zivi 1,1 - 1,5 zivis (atkarībā no sugas) ir apēstas pilnībā
- Zviedru pētījumu dati pilnībā atbilst Latvijā novērotiem roņu radīto bojājumu apmēriem

Roņu ietekme uz zveju

- Zviedrijā roņu radīto kopējo zaudējumu apmērs ir virs 3,7 miljoni Eiro gadā
- Igaunijā aprēķinātais kopējais zaudējumu lielums – apmēram 1 miljons Eiro gadā
- Latvijā šādi aprēķini nav veikti

Roņu ietekme uz zveju

Vidējais zvejas aktu skaits mēnesī (septembris – novembris) pa pagastiem, zvejojot ar zivju murdu

	1999. – 2001. g.	2009. – 2011. g.
Ainaži	7	9
Salacgrīva	108	24
Liepupe	76	21
Skulte	31	4
Saulkrasti	53	14
Carnikava	35	4
Rīga	243	45
Jūrmala	92	0
Lapmežciems	7	5
Engure	38	6
Mērsrags	0	4
Roja	41	22
Kolka	106	15
Kopā	837	179

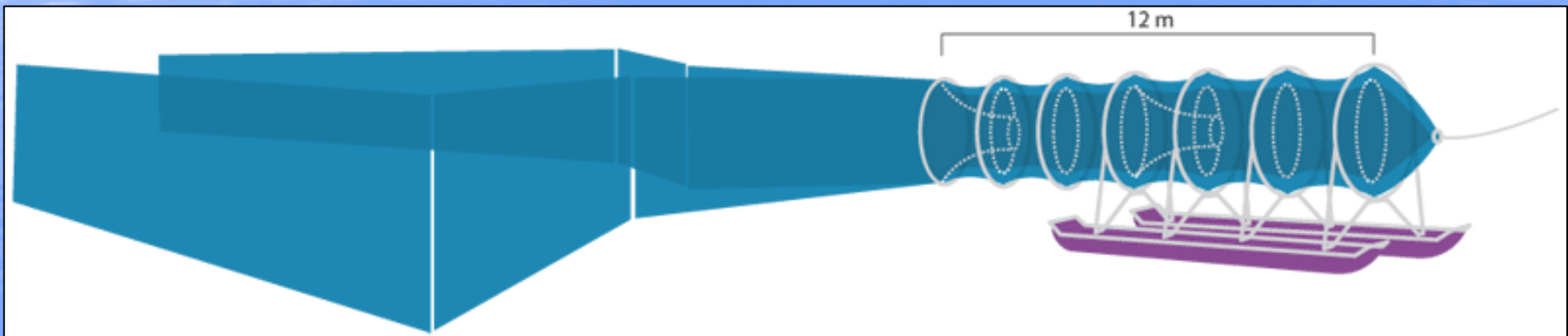
Roņu problēmas risinājumi

- Roņu droši zvejas rīki (pontonu murdi, mencu krātiņi)
- Akustiskās roņu baidīšanas iekārtas (Acoustic Harrassment Devices, Seal Scarers)
- Kompleksi risinājumi
- Roņu medības

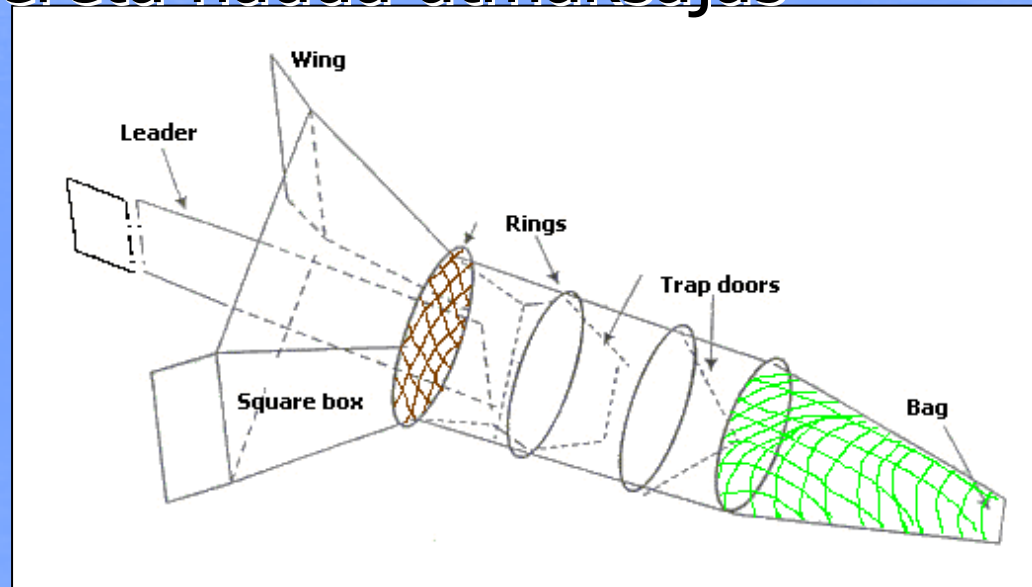
Roņu drošie murdi

- Zviedrijā un Somijā pamatā izmanto tā saucamos “push-up” jeb “pontonu murdus”
- Divi veidi – lašu, sīgu murds (3,0m āmja diametrs) un saldūdens zivju murds (1,5m āmja diametrs)
- Cena sākot ar 7000 Ls

Roņu drošie murdi

- Igaunijā pati svarīgākā ir saldūdens zivju zveja vasaras periodā
- Roņi galvenokārt bojāja murdu linumu
- Āmja linuma nomaiņa ar izturīgo Dyneema linumu problēmu atrisināja
- Praktiski visi murdi Igaunijā ir jau modificēti
- Murda pārveidošanai iztērētā nauda atmaksājas gada laikā vai pat ātrāk

Akustiskie roņu baidītāji

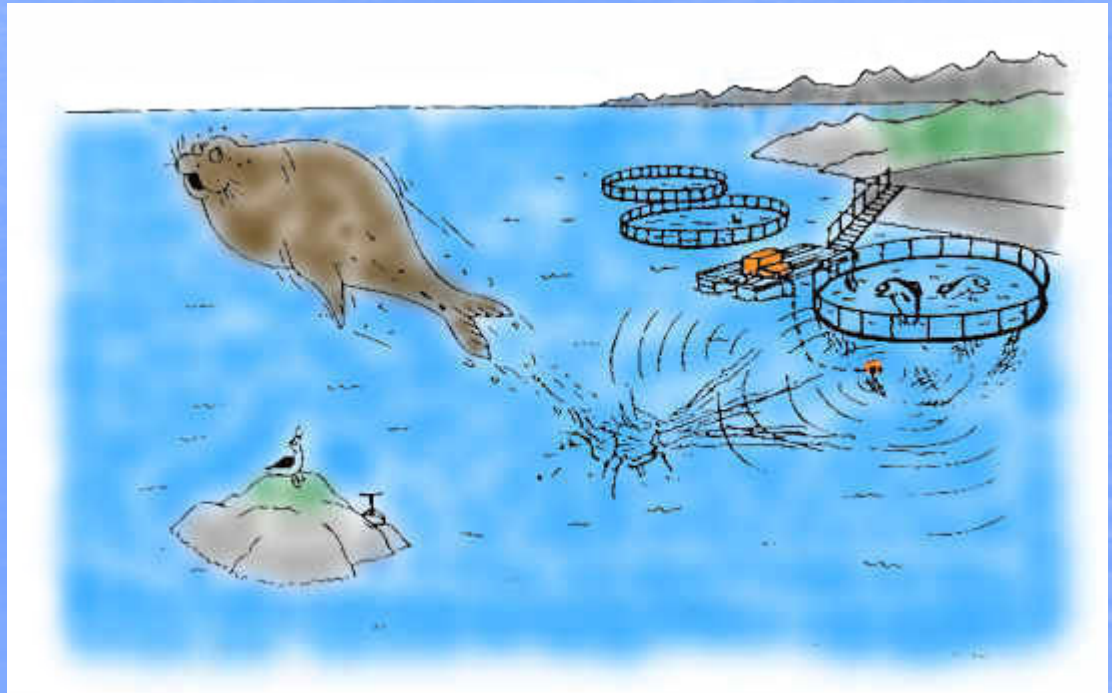

Akustiskie roņu baidītāji

- Raida spēcīgu ultraskaņas signālu, kas roņiem rada lielu fizisku diskomfortu
- Neregulārs intervāls 15-25 signāli 2-3 minūtēs, kas apgrūtina pielāgošanos
- Darbības rādiuss līdz 300m, bet tas var mainīties atkarībā no konkrētās vietas īpatnībām
- Darbināms ar vismaz 75Ah akumulatoru, ar kuru pietiek 2-3 dienām
- Var būt bīstams cilvēkam

Akustiskie roņu baidītāji

- Galvenokārt izmanto jūras akvakultūrā
- Ar labiem rezultātiem ir testēti arī zvejā
- Ievērojami samazina roņu klātbūtni, bet negarantē 100% drošību

Akustiskie roņu baidītāji

Akustisko roņu baidītāju ražotāji un produktu informācija

Ražotājs	Specifikācija	Cena, bez PVN
<p>1. Lofitech Seal Scarer, Norvēģija</p> <p>2. JT Electric Seal Scarer, Dānija</p> <p>3. Proteus S.A. Seal Scarer, Grieķija</p>	<p>- elektrības patēriņš: apmēram 0.4A/12V</p> <p>- skaņas signāls: apmēram 189dB/μP/m</p> <p>- darbības rādiuss: apmēram 300 m</p> <p>- darbības platība: 280.000 m²</p> <p>- strāvas avots: akumulators 12V; 75Ah</p>	<p>4060 USD</p> <p>7900 USD</p> <p>???</p>
<p>4. Bennex “Airmar dB Plus II”, ASV</p>	<p>- signāla jauda: 1.8 kW RMS</p> <p>- elektrības patēriņš apmēram 1.7 Amps</p> <p>- darbības rādiuss: 40 m</p> <p>- iespēja vadības blokam pieslēgt vairākus raidītājus</p>	<p>Vadības bloks: 3941.00 GBP</p> <p>Skaņas raidītājs: 1600.00 GBP</p>

Kompleksi risinājumi

- Uz doto brīdi kompleksu risinājumu eksperimenti veikti Skandināvijā
- Roņu brīvu piekrastes zonu izveide izmantojot akustiskos roņu baidītājus
- Iespējama norobežotos līčos vai arhipelāgos

Atbalsta pasākumi piekrastes zvejai

- Zviedrijā pieejamas subsīdijas 80% apmērā pirmā roņu drošā murda iegādei, kompensācijas par roņu nodarītiem zaudējumiem lomēm
- Somijā pieejams ES līdzfinansējums 75% apmērā roņu drošo zvejas rīku iegādei, īpaši izveidots zvejas rīku un laivu apdrošināšanas fonds, kas kompensē 90% roņu radītos zaudējumus
- Igaunijā pieejams ES Zivsaimniecības fonda atbalsts 60% apmērā zvejas rīku modificēšanai
- Latvijā līdz 2001.gadam bija pieejamas kompensācijas 50% apmērā zvejas rīku iegādei (tai skaitā pēc to bojāejas vētrā), šobrīd lielāks atbalsts lai pamestu zveju nekā lai to veicinātu

Atbalsta pasākumi piekrastes zvejai

- Kompensācijas par nozīmīgiem roņu radītiem zaudējumiem
- Iespēja apdrošināt zvejas rīkus
- Adekvāts finansējums roņu problēmas risināšanai
- Roņu medību atļaušana

Paldies par uzmanību!

